

Banca Națională a României

Creditarea în CHF și profitul instituțiilor de credit: mituri și realitate

Virgil Dăscălescu
Șef serviciu Instituții Financiare
Direcția Stabilitate Financiară

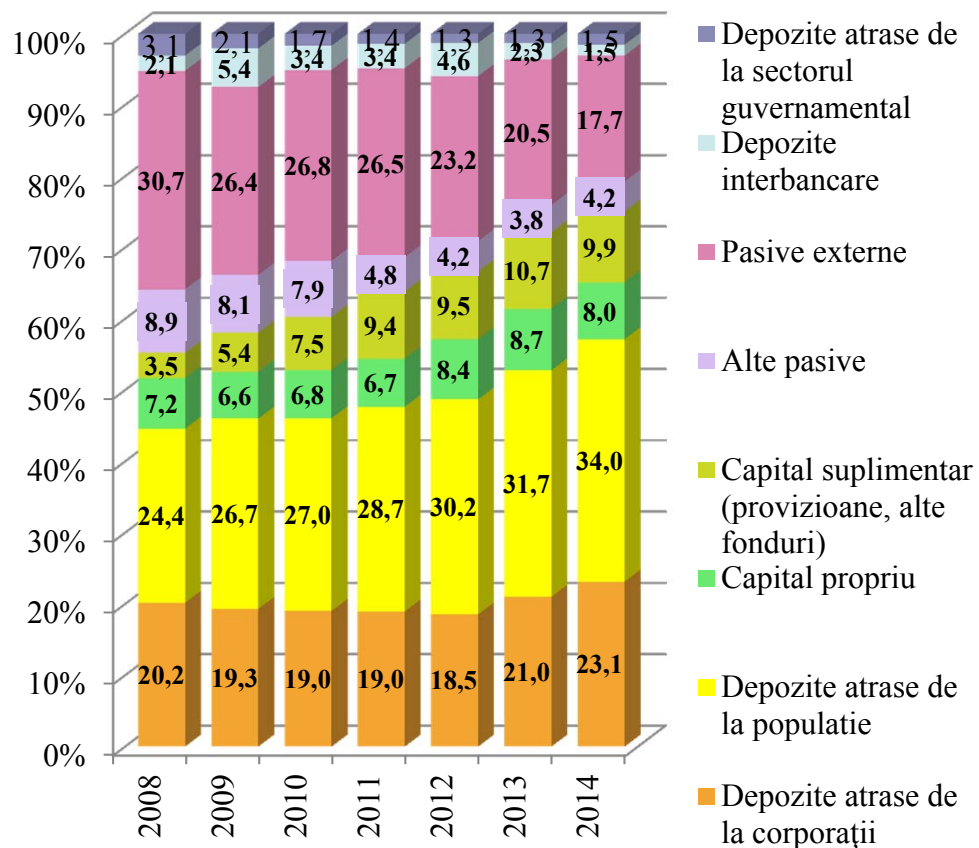
București, februarie 2015

Structura bilanțieră a sectorului bancar

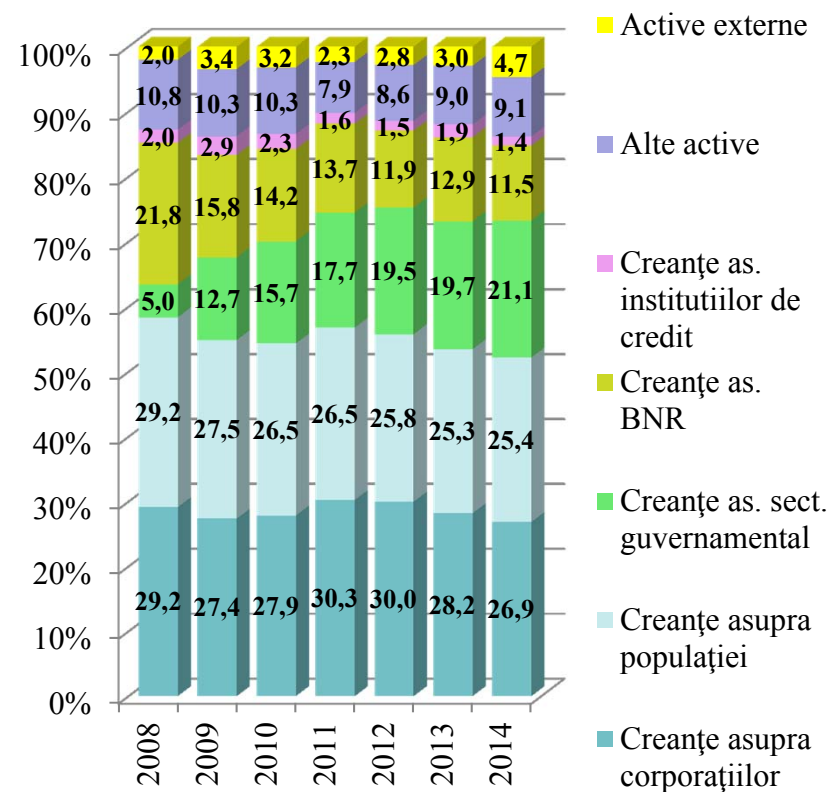
De unde au băncile banii?

(Ponderea datoriilor în total pasive)

Ce fac cu banii?

(Ponderea activelor în total active)

Sursă: Bilanțul monetar agregat al instituțiilor de credit

Contul de profit și pierdere al sectorului bancar românesc - decembrie 2014 -

milioane lei; date prudențiale

Venituri din dobânzi	17.348,7	Cheltuieli cu dobânzile	6.311,8
Venituri din taxe și comisioane	5.072,5	Cheltuieli cu taxe și comisioane	1.084,6
Alte venituri	3.892,1		
Venituri totale din exploatare, nete		18.917,0	
Cheltuieli operaționale (cheltuieli administrative + amortizare)		10.470,0	
Profit operațional		8.446,9	
Cheltuieli cu deprecierea activelor financiare și alte provizioane		12.736,5	
Profitul/pierdere din active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării, care nu pot fi considerate activități întrerupte		-7,5	
Profit/pierdere din operațiuni continue înainte de impozitare		-4.297,1	
Cheltuieli sau (-) venituri cu impozitul aferent profitului sau pierderii din operațiuni continue		52,1	
Profit/pierdere din operațiuni continue după impozitare		-4.349,3	

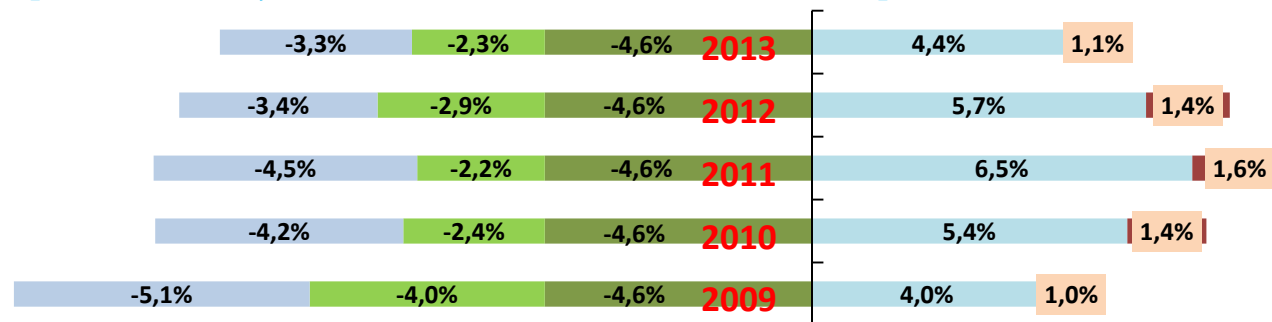

Creditele în CHF nu pot conduce la risc sistemic

- Ponderea în PIB a creditelor denominate în CHF aflate în sold la data de 31 decembrie 2014 era de aproximativ 1,4% (de 5 ori, respectiv de 7 ori mai redusă decât în Polonia și Ungaria)
- Creditele în CHF au o pondere redusă în totalul creditelor acordate sectorului privat din România (4,7%)
- Un număr redus de bănci concentrează grosul volumului de credite acordate în CHF (primele șase instituții de credit concentrează circa 95% din volumul creditelor în CHF)
- 74849 debitori persoane fizice consemnau datorii în CHF față de instituțiile de credit din România la 31 decembrie 2014, reprezentând aproximativ 2,1 la sută din numărul total al debitorilor persoane fizice.
- Eventuala aplicare a unor soluții nerealiste de conversie a creditelor în CHF poate însă conduce la riscuri sistемice, prin afectarea capitalului unor instituții de credit ca urmare a acoperirii pierderilor rezultate.

Creditele în CHF au provocat pierderi însemnate instituțiilor de credit

Principalele venituri și cheltuieli asociate creditelor în CHF în perioada 2009-2013

- Rata medie anuală a dobânzii pentru creditele în CHF (estimări)
- Comisioane exprimate ca marjă din creditele la valoare netă - estimate conservator (majorate) la 25% din rata medie a dobânzii anuale
- Rata medie anuală a pierderii din creditare (pierderi care ar fi generate de scoaterea în afara bilanțului/valoarea medie anuală a creditului net (*))
- Costul mediu de finanțare (**)
- Cheltuieli administrative alocate (***)

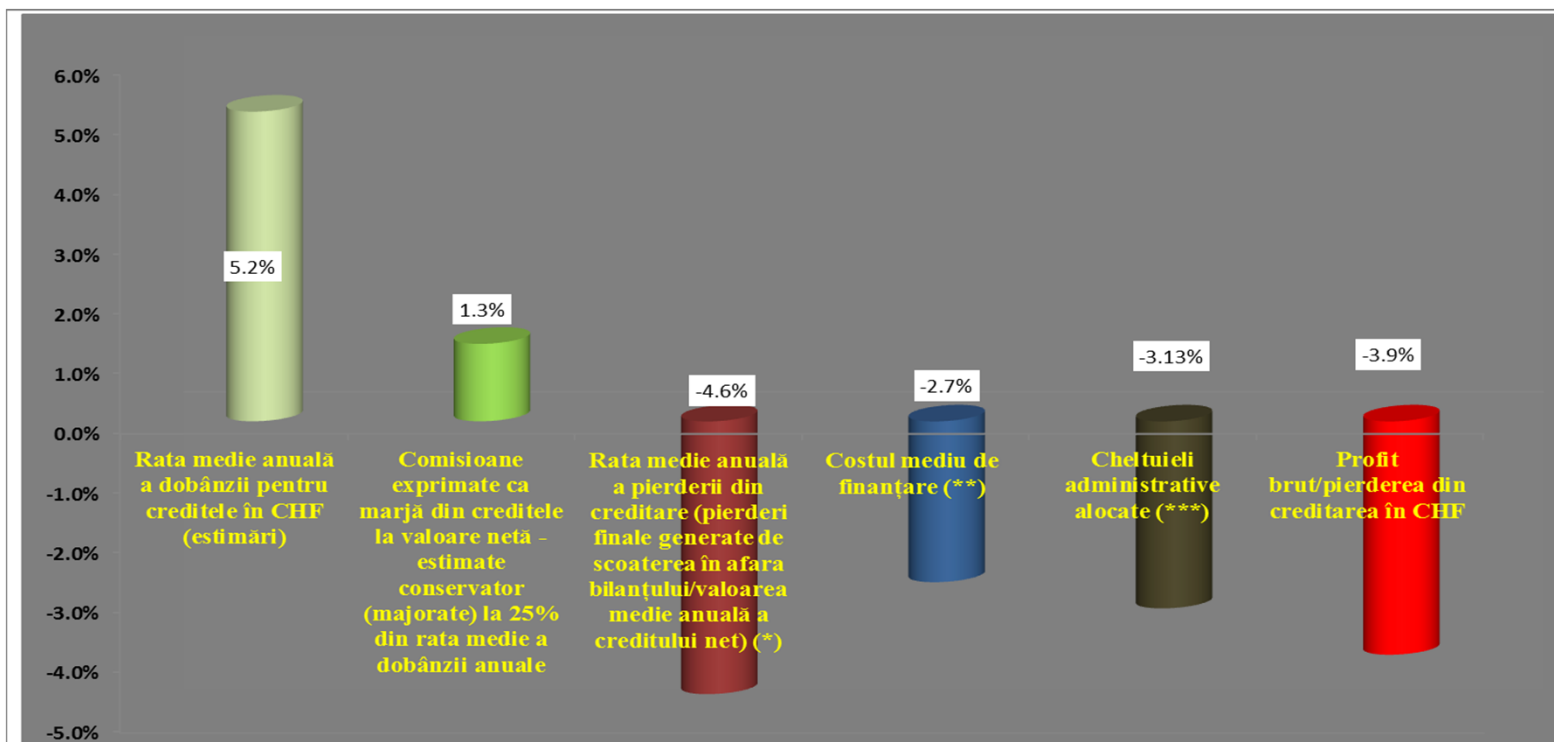
(*) Calculele au fost efectuate în funcție de structura bilanțieră în CHF a principalelor instituții de credit care au acordat credite în CHF, acoperind 95% din totalul creditelor acordate de bănci în această monedă. Estimarea a fost făcută presupunând realizarea pierderii estimate prin provizioanele de risc de credit la momentul scoaterii în afara bilanțului; în estimare nu au fost incluse creditele neperformante vândute (inclusiv acestea ar fi condus la majorarea ratei pierderii din creditare); s-a optat pentru calcularea ratei medii a pierderii din creditare și nu a unei rate specifice fiecărui an, ca urmare a adoptării începând cu anul 2012 a standardelor de raportare contabilă IFRS. Volumul provizioanelor aferente riscului de credit constituite pentru creditele în CHF de la data de 31 decembrie 2013 este utilizat ca o estimare a pierderii finale generate de scoaterea în afara bilanțului; pierderea astfel estimată a fost repartizată pe anii 2009-2013 în funcție de volumul mediu al creditelor la valoare netă din fiecare an.

(**) În absența datelor cu privire la costul finanțării în CHF, au fost utilizate date privind rata medie lunară a dobânzii la depozitele atrase în euro, din care a fost scăzut spread-ul dintre LIBOR EUR 3M și LIBOR CHF 3M.

(***) Cheltuielile administrative au fost alocate proporțional într-un mod conservator, în funcție de proporția creditelor în franci elvețieni în total active la valoare brută.

Pierderea medie anuală din creditele în CHF: estimate conservator la 3,9 la sută din soldul mediu al creditelor

În medie, în perioada 2009 – 2013, instituțiile de credit cu expuneri semnificative în CHF au avut pierderi anuale echivalente cu cel puțin 3,9 la sută din soldul anual mediu al creditului la valoare netă în CHF, atât ca urmare a ajustărilor pentru depreciere aferente activelor financiare (ilustrate grafic de rata anuală a pierderii din creditare) cât și ca urmare a unei relative ineficiențe operaționale, pe fondul unui grad de intermediere scăzut.

Datorită ponderii capitalului în totalul surselor de finanțare ale băncii (8 la sută), în eventualitatea în care toate activele financiare ale instituțiilor de credit ar fi fost reprezentate de credite în CHF, pierderile suferite în perioada 2009 - 2013 ar fi condus la erodarea capitalului acestora.

De ce conversia creditelor din CHF în RON utilizând un curs administrativ generează pierderi și nu un profit diminuat?

În urma unui șoc valutar, diferența de rată, ca urmare a aprecierii CHF nu este resimțită doar de client în relația cu banca, ci și de instituția de credit, obligată să cumpere din rambursările în lei efectuate de client CHF la cursul specific pieței, pentru rambursarea finanțării care a susținut creditele.

BNR a efectuat simulări pentru captarea impactului conversiei în lei a creditelor denumite în CHF conform unor scenarii care presupuneau utilizarea unor cursuri administrative, diferite de cursul pieței existent la momentul efectuării conversiei (cursul istoric existent la data acordării creditului, cursul istoric majorat cu 10%, cu 20%, cu 30%, respectiv cursul mediu CHF/RON de la momentul acordării creditului și până în prezent). Rezultatul simulărilor a fost prezentat de guvernatorul BNR în fața comisiei de specialitate din Parlament în cadrul lucrării “Analiza creditării în franci elvețieni”.

Pierderea suferită de instituțiile de credit conform scenariilor a fost determinată prin însumarea pentru toate creditele denumite în CHF a produselor dintre soldul acestor credite la datele de referință utilizate în cadrul simulărilor (23 ianuarie 2015, dată la care a fost consemnată cea mai ridicată valoare a cursului CHF/RON, respectiv 14 ianuarie 2015, anterior șocului indus de decizia Băncii Naționale a Elveției de eliminare a pragului până la care se putea aprecia francul elvețian în raport cu euro) și diferențele dintre cursul pieței la datele de referință și cursurile administrative utilizate.

Pentru fiecare franc elvețian aflat în sold la data conversiei la un curs administrativ, instituția de credit cunoaște o diminuare a valorii activului egală cu diferența dintre cursul pieței și cursul administrativ. Concomitent, diminuarea valorii este recunoscută în contul de profit și pierdere, afectând imediat capitalul instituției de credit. Pierderea suferită de instituția de credit poate fi înțeleasă și sub forma necesității acesteia de a cumpăra cu rambursările în lei efectuate de client un volum mai mic de CHF, datoria asociată surselor de finanțare denumite în CHF nefiind și ea redusă.

Vă mulțumesc !

